Aleksander Ługowski

autor instrukcji wychowawczej
uczeń
Ur. 7.4.1589,
Zm. 0.0.1650,

Dane rodziców

Stanisław Ługowski (1545-1612)

Zofia z Gołuchowskich (1565-1595)

Wychowanie i wykształcenie

Po odebraniu edukacji domowej Aleksander został zapisany w poczet studentów Akademii Krakowskiej (1602). Z nieznanych przyczyn nie podjął tam jednak regularnej nauki, gdyż zaledwie półtora miesiąca później jego nazwisko zostało wpisane do metryki akademii jezuickiej w Ingolstadt. Świadczy to o wczesnym wyruszeniu w podróż edukacyjną , w wieku zaledwie 13 lat. Jego preceptorem był Jan Krasuski, który wyjazd ten wykorzystał również jako szansę na odbycie studiów - m.in. z fizyki. W Ingolstadt Aleksander studiował pięć lat, a od 1607 roku przeniósł się do innego niemieckiego uniwersytetu - Dillingen. W następnych latach przeniósł się do Italii, studiując na najznamienitszych uczelniach tego kraju: uniwersytecie w Sienie, uniwersytecie w Bolonii (1609) i uniwersytecie w Padwie (1610). Do kraju powrócił w 1611 lub 1612 roku, zdobywając najpewniej biegłą umiejętność posługiwania się językami niemieckim i włoskim dzięki długiemu pobytowi w obydwu krajach.

Etapy kariery dot. edukacji

Poglądy wychowawcze Aleksandra Ługowskiego pozwala stosunkowo dobrze poznać bogata korespondencja, którą kierował do swojego syna Jana Ługowskiego, który odbywał swoją podróż edukacyjną w ćwierć wieku po ojcu (1639-1643). W swoich listach, pisanych głównie z Krakowa i Korzkwi, udzielał niezwykle drobiazgowych instrukcji właściwie we wszystkich kwestiach związanych z podróżą edukacyjną syna, począwszy od metody ekspedycji pieniędzy i sposobu ich wydawania. Żądał od syna bezwzględnego posłuszeństwa własnym nakazom i pilności w nauce. Preceptorowi zalecał oszczędność, a jednocześnie udzielał rad w kwestiach np. zakupu tkanin na uszycie strojów, odradzał wyjazd do akademii w Lowanium i Niderlandów w ogóle, uważając, że nie byłby przydatny ponieważ, według niego, używany tam język jest "gruby". W sprawach edukacyjnych Aleksander hołdował kanonicznemu programowi studiów zagranicznych, przykazując starannie uczyć się humaniorów od samego początku podróży, a w szczególności retoryki. Przykładał też dużą wagę do nauki języków obcych (niemieckiego i włoskiego), chociaż zalecał również ćwiczenie się w oratorstwie poprzez deklamację mów w języku polskim. W Italii nakazywał synowi pilne studium fizyki i prawa (szczególnie kodeksu Justyniana). Ojciec zwracał również uwagę na konieczność dbałości o zdrowie poprzez stosowanie należytej diety, przystosowanej do wieku młodzieńca i klimatu kraju, w którym przebywał oraz stosowaniu jedynie ograniczonej prohibicji (pozwalał np. na umiarkowane spożycie piwa lub wina w Ołomuńcu). Niezwykle systematyczną i obfitą korespondencję Aleksandra Ługowskiego skierowaną do syna i jego preceptora można uznać za odmianę listownej instrukcji na bieżąco dostosowywanej do zmieniających się warunków podróży i pobytu za granicą. Oprócz pouczeń i wskazówek edukacyjno-wychowawczych, zawartych w bieżącej korespondencji Aleksandra skierowanej do swojego syna i jego preceptora, był on również autorem instrukcji wychowawczej napisanej jeszcze przed wyjazdem w podróż.

Fakty z życia osobistego

Aleksander był dwukrotnie żonaty - z Elżbietą (Halszką) ze Stadnickich. Z tego małżeństwa narodziło się troje dzieci.

Dugą żona Aleksandra była Anna z Jordanów.

Publiczna działalność Aleksandra Ługowskiego nie była intensywna. Uczestniczył w sejmikach ziemskich szlachty małopolskiej, a w 1619 roku był obecny na okazowaniu szlachty województwa krakowskiego pod Kazimierzem. W 1639 roku uzyskał starostwo lelowskie.

Żył w XVI-XVII wieku.

Bibliografia

Podmiotowa

1. *Jasia Ługowskiego podróże do szkół w cudzych krajach 1639-1643*, oprac. K. Muszyńska, Warszawa, 1974.